

[M. Larsen.]

ringsbestræbelser, der udfoldes indenfor det danske elektricitetssystem. Det er rigtigt. Siden 1940 er der foregået en meget stor centralisering såvel på Fyn som i Jylland. På Sjælland er de herværende tre storcentraler, København, Kyndbyværket og Masnedøværket, forlængst sammenkoblet ved stærkstrømsledninger og kører parallelt. På Fyn og i Jylland er centraliseringen under udvikling. Der mangler kun den nordlige del af Jylland, fra Randers til Skagen; hele den øvrige del er samlet. Denne centralisering medfører, at der fremtidig kun vil blive få og store produktionscentraler, formentlig 5—6 i Jylland, 1 på Fyn og 3 på Sjælland. Det er givet, at samling af produktionen på nogle få produktionscentraler betyder en betydelig billigere elektricitetsfremstilling, end hvis denne skal foregå på mange små værker. Det gælder da om, at disse storcentraler for fremtiden udbygges efter den mest hensigtsmæssige plan. Til dato har Jylland og Fyn været i permanent effekt nød; Sjælland synes også at være på vej hertil. Under krigen var det praktisk talt umuligt at udvide, ja, knap nok muligt at vedligeholde værkerne. Ved kapitulationen var landets elektricitetsmaskiner i meget høj grad udslidt, og nybyggeri var nødvendigt. Men indenfor elektricitetskredse havde man ikke ligget på den lade side. Under krigen var de store sammenslutninger af andelsselskaber og interentselskaber dannet, og man kunne straks efter begynde udbygningen af storcentraler.

For tiden er der under opførelse følgende nye værker: Fynsværket og Skærbækværket; det sidste er nu i drift. Under udvidelse er Midtkraft og Vestkraft. Endvidere skal der udbygges i det nordlige Jylland. På Sjælland udvides der i København og ved NESÅ. Alle de nævnte steder, hvor der udbygges eller bygges nye værker, mangler der kapital til at bygge værkerne færdige; Skærbækværket mangler endnu nogle få millioner kroner til sin første udbygning, og den næste er nær forestående. Jeg anslår de igangværende og planlagte arbejder i de første 3 år indenfor elektricitetssystemet til at koste 400 mill. kr. De 75 mill. kr. dækker knap 20 pct. af det beløb, der skal anvendes, resten skal skaffes ad andre veje.

Det er dog måske nærliggende at spørge: Kunne elektricitetsselskaberne og kommunerne ikke have præsteret kontante indskud? Jeg vil gerne tilføje, at jeg ligger på den linie som kommunalpolitiker, at der må henlægges til fonds, og jeg er ingenlunde nogen beundrer af den politik, der er ført

en del steder indenfor elektricitetsverdenen. Under krigen og de første efterkrigsår, da pengene flød forholdsvis rigeligt, indkasserede værkerne store overskud, men ofte gik disse overskud direkte i kommunekassen eller i sammenslutningernes kasse og blev brugt til at nedsætte strømprisen i stedet for at opsamles til fonds. I Kolding opsamlede vi i krigsårene en fond på 3½ mill. kr., beregnet til et nyt værk. Jeg kan anføre, at hvis de øvrige interessenter i Skærbækværket kunne have præsteret et procentvis lige så stor beløb, kunne ca. halvdelen af anlægskapitalen have været indbetalt kontant. Nu bygges hele værket ved lån. Samtidig med at jeg anbefaler lovforslaget, vil jeg gerne så indtrængende, som det er mig muligt, henstille til værkerne fremtidig at gøre henlæggelserne så store som muligt, så en væsentlig del af kommende udvidelser kan betales af opsparede fonds.

Lovforslaget nævner lån til udbygning af ledningsnet. Her vil jeg gerne tage en vis reservation. Man kan med føje kræve, at selskaberne, når de udbygger ledningerne, betaler disse ledningsnet kontant — måske man må gøre en undtagelse for Nordjylland, der endnu ikke er udbygget som den øvrige del af landet —, i hvert fald mener jeg, at alt, hvad der hedder sekundære ledningsnet, ikke bør anskaffes ved lån i henhold til det lovforslag, der her foreligger. Jeg kan anføre, at indenfor Skærbækværkets område har vi et 60 kWh net på ca. 200 km længde; det er blevet betalt af interessenterne med kontante indskud.

Ved § 1, stk. 2, foreslås stillet 40 mill. kr. til rådighed som lån til Kjøbenhavns Telefon Aktieselskab, Jydsk Telefon-Aktieselskab og Fyns kommunale Telefonselskab. Det er alle bekendt, at telefonbehovet er meget stort, og at nye telefonbestillinger ikke kan imødekommes uden efter meget lang ventetid. Ligeledes er det bekendt, at der ofte er altfor lang ventetid for telefonsamtaler, hvilket tit virker meget generende. Endelig er det en kendsgerning, at det både under krigen og i den nærmeste tid derefter har været uhyre vanskeligt at fremskaffe materiel, så en forbedring er i høj grad påkrævet. Jeg vil også gerne anbefale dette punkt.

Ved § 1, stk. 3, foreslås stillet 20 mill. kr. til rådighed som lån til Scandinavian Airlines System til anskaffelse af flyvemateriel m. m. Man kan måske sige, at flyvningen endnu er noget af en luksus, et behageligt befordringsmiddel, der fortrinsvis benyttes af de mere velsituerede borgere.